

 KULTURMAGASINET HELSINGBORGS MUSEER	Upprustningsplan	Sidnr. 1/(4)
	Anvisning Ringstorp vattenreservoar, Helsingborgs kommun	Upprättad av Kristina Skarvik
Projektnummer 1805		
Datum 2009-08-24		
		Rev. datum

HELSINGBORGS STAD
 Mark- och Exploateringsenheten
 2009-09-14
 Dnr 170/08KS

Uppdraget

Kulturmagasinet har på uppdrag av Mark- och Exploateringsenheten (MEX) utfört en upprustningsplan för vattenreservoaren på Ringstorp.

Syftet med uppdraget är att upprätta förslag till föreskrifter inför försäljning i form av ett upprustningsföreläggande med målsättningen att byggnadens kulturhistoriska värden skall kunna tillvaratas under en överskådlig framtid.

1.1 Allmänt om fastigheten

Vattenreservoaren ritades av Ernst Stenhammar och stod klar 1905. 1962 togs reservoaren ur bruk som vattenanläggning.

Byggnaden består av en innanförliggande betongkasun med ett skyddande borgliknande murskal av tegel. Material och utförande är i tidstypisk nationalromantisk stil där materialäktet och nationell historicism utgör de främsta karaktärsdragen.

Vid utbyggnaden av Ringstorps sommarstad på 40-talet blev reservoaren gestaltningsmässig mittpunkt för området.

1.2 Föreskrifter för fastigheten

Anläggningen är kulturhistoriskt värdefull. Den utgör en intressant representant för ett betydelsefullt led i stadens egen utveckling. Fastigheten har framförallt teknikhistoriska, men också arkitektur- och materialhistoriska värden.

Det kulturhistoriska värdet bedöms främst vara knutet till:

- Byggnadens arkitektur/ konstruktion och struktur
- Karaktärsbärande byggnadsmaterial
- Planmässig struktur

Antikvarisk bedömning:

För alla fasadändringar (bygglov) gäller varsamhetskrav enligt PBL 3 kap. För uppfyllande av tekniska egenskapskrav (bygganmälan) gäller följdkrav på varsamhet enligt PBL 3 kap.

För att bevara fastighetens karaktär tillämpas följande med stöd av Plan- och Bygglagen 3 kap:

- Planbestämmelse Q bör tillämpas i kombination med rivningsförbud för byggnaden och delar av byggnaden.*
- Materialtyper vid underhåll skall följa byggnadens egenart.*
- Planmässig struktur och topografi för tomten skall bevaras.*

2. Åtgärdsbehov

Generellt sett är anläggningen byggd av ypperliga material och i gott skick. De åtgärder som i dagsläget krävs genom upprustning för bibehållande av byggnadens arkitektoniska och kulturhistoriska kvaliteter är av mera förvaltande och underhållande karaktär.

- Underhåll av murverk, fönster, tak m.m.
- Generell hänsyn till material och utförande

På längre sikt är det vissa förhållanden som kan behöva undersökas och ev. vidtas åtgärder för. Detta bedöms ej omfattas av denna upprustningsplan utan blir den kommande fastighetsägarens angelägenhet. I planen anges dock vissa riktlinjer för ett tillvaratagande av stadens antikvariska intressen.

- Vatten och avlopp för t.ex. toaletter.
- Tillgänglighet och utrymning.
- Dränering av tak i relation till vatteninträngning på utsidan av kasunen/tanken och i dess förlängning murverkets bärighet i ena hörnet (befintlig spricka). Åtgärder för detta beror mycket på den avsedda framtida användningen av byggnaden.

3. Materialanvisning och utförandeföreskrift

3.1 Yttertak

Byggnadens fyra torn, murar och strävpelare är avtäckta med kopparplåt i smäckert utförande.

- Avtäckningar skall ses över och ev. kompletteras så att avrinning sker tillfredställande. Ny plåt skall vara av koppar och med samma dimensioner, kvalitet och utförande (samma förskjutning i skarv) som den befintliga, ursprungliga.*

3.2 Fasader

Sockeln är murad av röda granitblock som skrädhuggits i kanterna och krysshamrats jämn på ytorna.

- *Fogar ses över och lagas i med ett cementbruk.*

Murverket är utfört av s.k. helsingborgstegel i kryssförband och med inslag av mönstermurning. Fogning är utförd med dragen rundfog. Fogar var ursprungligen gjorda med kalkbruk men har delvis förnyats med cementhaltiga bruk av varierande ballastgrad och styrka.

- *Murarnas fogar skall ses över och lagas i så att vatteninträngning inte kan ske. Nya fogar skall vara rundfogar. Bruk skall vara ett hydrauliskt kalkbruk med tämligen fint graderad ballast.*

I murarna finns vissa inslag av smidesdekorationer utförda såsom ankarslutar.

- *Smide rostskyddsbehandlas och målas svarta.*

3.3 Fönster och portar

Fasaden rytmiseras till delar av fönstergluggar med fönsterbågar av järn. Fönsterbleck är av kopparplåt.

- *Fönster är i gott skick. Rostskyddsbehandlas och målas med svart linoljefärg vid behov.*
- *Fönsterbleck ses över och kompletteras vid behov så att vattenavrinning sker tillfredställande.*

Portar är ej ursprungliga men har ett med byggnaden överensstämmande, rusticerat uttryck. De är utförda som med ramverk och beslagna med plåt, nitar samt kraftiga, dekorativa hängslen av plåt. De är i gott skick.

- *För det fall portar byts ut bör nya portar eftersträva en motsvarande gestaltning men med materialäkthet i form av kraftigt dimensionerat ekträ samt hantverksmässigt smidda beslag.*

3.5 Utvändig trappa

Utvändig trappa är av skrädhuggen och krysshamrad röd granit likt byggnadens sockel. Fogar är utförda av bruk.

- *God vattenavrinning från trappan skall tillförsäkras. Fogning utföres släta med hydrauliskt kalkbruk.*

Rekommendationer/riktlinjer inför potentiella ändringsarbeten

Uppdragsgivaren har önskat en antikvarisk bedömning av ev. ny port/utrymningväg samt om det finns möjligheter att öka ljusinsläppet i byggnaden.

Ang nya portar

Portar finns idag till de två runda tornen mot väster. Ur antikvariskt perspektiv finns det möjlighet att skapa en kompletterande port för utrymning t.ex. i de vertikala blinderingarna i något av de två andra tornen mot öster. Denna bör då få en gestaltning som efterliknar men i viss mån underställs de befintliga portarna.

Ang nya fönster

Fasaden rytmiseras av strävpelare och muröppningar för stomkompletteringar. I murarna mellan tornen har mindre gluggar för fönster skurits ut. Fönstren ligger rumsvis samlade i ett band högt ovan mark i relation till ett "våningsplan". Fönstren i tornen har däremot en förskjuten placering som relaterar till deras trappfunktion.

Befintliga fönster får ej sättas igen. De kan vid behov kompletteras med en innerbåge. Det finns utrymme för kompletteringar genom upptagningar i muren. Begränsningar finns dock i att ändringen bör underkastas följande:

- Muren får inte uppfattas som "uppöppnad" eller upplöst utan skall framgent uppfattas som fästningsliknande och otillgänglig.
- Ny fönsterplacering skall ta hänsyn till de befintliga stomkompletteringarnas betydelse för byggnadens gestaltning.
- Nya fönster skall gestaltningsmässigt efterlikna befintliga avseende dimensioner, spröjsning och uttryck.

Mot bakgrund av att anläggningens framtida användning varken är klarlagd eller självklar är det svårt att bedöma behovet av åtgärder och vilka krav som bör ställas. Av detta skäl lämnas följande övergripande riktlinjer vilken syftar till att säkerställa anläggningens invändiga kulturhistoriska värde genom en potentiell förändringsprocess.

Ang ev. ändrad användning

Betongkasunen utgör idag byggnadens inre som ett antal större, mer dominerande rumsligheter och en mängd mindre vilka kan sägas fungera som "servicestråk" mellan de större. De större rummen har en utpräglad speciell karaktär dominerad av stor rumsvolym, massiv, rå betong och frånvaro av dagerljus.

Byggnadens inre tål ombyggnader men följande karaktärsdrag skall, för att behålla byggnadens uttryck, finnas kvar:

- Intrycket av massiva betongmurar och rumslig volym.

Ang. utökande av byggnadens volym

Det finns potentiellt utrymme för påbyggnader på "borggården", dvs. ovanpå kasunen mellan tornen. Dessa bör underkastas murarnas befintliga höjd så att en påbyggnad inte är synlig nerifrån marken.